

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:807

av Ingela Nylund Watz och Serkan Köse (båda S)

Ansvarsfördelningen mellan kommunerna vid mottagandet av ensamkommande flyktingbarn

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att tydliggöra ansvaret mellan kommunerna vid mottagandet av ensamkommande flyktingbarn och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige och Europa står idag inför en flyktingkris av en omfattning som vi inte har sett sedan andra världskriget. Det rör sig om människor som flyr krig och förföljelser och bär med sig fasansfulla öden. Detta ställer den europeiska och svenska solidariteten på sin spets. De som kanske är mest utsatta är de ensamkommande flyktingbarnen. Aldrig förr har så många barn och unga utan anhöriga sökt asyl i Sverige. Migrationsverket räknar med 12 000 ensamkommande barn under 2015. Då allt fler ensamkommande barn söker skydd i Sverige är det viktigt att det finns en kapacitet och beredskap att ta emot barnen och att mottagandet kan anpassas till behoven.

När det gäller de ensamkommande flyktingbarnen ansvarar kommunerna för deras boende och omsorg samt att barnen får tillgång till lämplig utbildning och behövlig hälso- och sjukvård. Utgångspunkten i socialtjänstlagen är att se till barnets bästa och att samma bedömningar ska göras för alla barn. Socialnämnderna i kommunerna har ett viktigt uppdrag att i enlighet med socialtjänstlagen verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden.

Dagens system för fördelning av ensamkommande flyktingbarn

Den kommun som ett ensamkommande asylsökande barn ger sig till känna för svensk myndighet i ska enligt socialtjänstlagen anses som ankomstkommun. Detta innebär en

skyldighet för den kommunen att ordna ett tillfälligt boende. I teorin kan samtliga kommuner bli ankomstkommuner. I praktiken sker detta dock huvudsakligen i de tio kommuner där Migrationsverket har kontor, vid vilka ensamkommande barn kan ansöka om uppehållstillstånd.

Migrationsverket ska anvisa barnen till en kommun som ska ordna långvarigt boende och annat stöd. Detta sker, förenklat, enligt fyra steg/kriterier:

1. Barn anvisas till kommunen om de har anknytning till någon i kommunen.
2. Barn anvisas efter en överenskommelse om hur många barn kommunen ska ta emot.
3. Barn anvisas utifrån ett fördelningstal som länsstyrelsen tagit fram för kommunen. Där ska hänsyn tas till övrigt flyktingmottagande, mottagna barn med anknytning till kommunen och andra faktorer.
4. Barn anvisas till en kommun enbart beräknat utifrån kommunens folkmängd.

Den kommun som Migrationsverket anvisat att ordna boende ska anses som barnets vistelsekommun enligt 2 kap. 2 § SoL. Det gäller oavsett hur kommunen väljer att ordna barnets boende.

Mottagandet i praktiken

Det ovan beskrivna systemet för mottagande av ensamkommande flyktingbarn och fördelning över landets kommuner har dock väldigt lite att göra med hur det fungerar i praktiken. Den anvisade kommunen, eller vistelsekommunen för att använda socialtjänstlagens språkbruk, har ansvaret för att barnet får det stöd och den hjälp som föreskrivs i socialtjänstlagen –det vill säga utreda barnets behov, fatta beslut om insatser och placera i lämpligt boende. När det gäller att hitta lämpligt boende är kommunen dock inte bunden av kommungränsen utan kan välja att placera barnet i en annan kommun. Denna andra kommun som de facto blir vistelseort för barnet ansvarar för bland annat skola, fritids och att utse god man. Det paradoxala i situationen är att denna kommun som får ett betydande ansvar för dessa ensamkommande barn inte tillfrågas om lämpligheten i placeringen. Myndigheternas krav är endast att det anvisade boendet har ett tillstånd från Ivo (Inspektionen för vård och omsorg). På vilket sätt tillgodoses att socialnämnden i de facto vistelsekommunen kan säkerställa att barnet växer upp under trygga och goda förhållanden?

Det vi nu också ser växa fram är en omfattande flyttkarusell mellan Sveriges kommuner där ensamkommande flyktingbarn anvisas till en kommun men de facto bor i en annan. I en granskning som Dagens Nyheter gjorde (14 september 2015) visade det sig att av de totalt 1 591 barn som enligt statistiken hade mottagits av en kommun i Stockholms län hade 1 016 skickats till andra kommuner inom eller utom länet. Samtidigt hade länets kommuner tagit emot ungefär lika många från andra kommuner. Utöver den

befogade kritiken mot den byråkrati och resursåtgång av offentliga medel som detta skickande av barn mellan olika kommuner medför är dock den viktigaste frågan om detta verkligen leder till bästa möjliga omvårdnad för de ensamkommande barnen? Dagens system för mottagande av ensamkommande flyktingbarn skapar alltså betydande oklarheter i ansvarsfördelningen mellan kommuner och respektive kommuns möjlighet att planera och avsätta tillräckliga resurser för mottagandet. Dessutom medger denna otydlighet ett läge som öppnar dörren för oseriösa bolag som erbjuder dyra och bristfälliga boenden. Detta är givetvis allvarligt för dessa barns möjligheter att få bästa möjliga omvårdnad och kan inte anses ligga i linje med socialtjänstlagens intentioner. För ett hållbart system krävs en bättre samsyn mellan stat, kommun och landsting om möjligheter, behov och ekonomisk ansvarsfördelning annars kommer kommuner och landsting inte kunna utföra sina uppdrag och barnens rättssäkerhet äventyras.

Ingela Nylund Watz (S)

Serkan Köse (S)